

RELACION

PËR

PROJEKTVENDIMIN

“PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE PËR MËNYRËN E ORGANIZIMIT DHE FUNKSIONIMIT, PROGRAMET DHE FINANCIMIN E SHËRBIMIT TË SPECIALIZUAR PËR TË MITURIT NË KONFLIKT ME LIGJIN”

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Projektakti synon të rregullojë mënyrën e organizimit dhe funksionimit të shërbimeve të specializuara për të miturit në konflikt me ligjin për të cilët është caktuar një masë sigurimi për vendosjen në shërbim të specializuar, programet përkatëse dhe financimi i këtyre shërbimeve të specializuara.

Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur parashikon në nenin 84 se kur interesat e të miturve kërkojnë një vëmendje të posaçme dhe që për rrethana konkrete nuk mund të realizohet nga ana e prindit ose personave të afërt atëherë i mituri vendoset në një shërbim të specializuar. Shërbimi i specializuar mundësohet nga institucionet publike ose persona juridikë të licencuar edhe për këtë qëllim dhe në përputhje me ligjin për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës.

Mbështetja dhe rehabilitimi i të miturve që në fazën e hetimeve paraprake apo gjatë gjykimit, nëpërmjet kësaj mase sigurimi është një element që i shërben rishoqërimit të të miturit dhe largimit të tij nga ambientet kriminale. Për shkak të moshës delikate dhe faktorëve social, kur mbikëqyrja nuk mund të ofrohet nga familja dhe të afërmit, mbikëqyrja dhe mbështetja nga profesionistë të fushave të specializimit ka një rëndësi themelore për krijimin e mjedisit miqësor dhe trajtimin e të miturit.

Mbështetja e të miturit nëpërmjet shërbimit të specializuar ofrohet në bashkëpunim me të miturin, prindërit e tij, kujdestarin, institucionet e mirëqenies sociale, arsimit, mjekë dhe profesionistë të tjerë, ushtrojnë ndikim të vazhdueshëm mbi personalitetin dhe sjelljen e të miturit dhe kujdesen për trajtimin e tij sipas një plani individual të mbikëqyrjes.

II. VLERESIMI I PROJEKTAKTIT NE RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Ky projektvendim nuk është parashikuar në Programin e Përgjithshëm Analitik të Projektakteve për vitin 2023.

Projektvendimi është hartuar në përmbushje të delegimit ligjor të bërë në nenin 84, pika 3 e Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Projektakti miraton rregulla të detajuara mbi mënyrën se si duhet të organizohen, funksionojnë, programet dhe mënyrën e financimit të personave juridikë apo institucion që ofrojnë shërbime të specializuara për të miturin ndaj të cilit është caktuar një masë e tillë sigurimi, sipas nenit 82 dhe nenit 84 të Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur.

Projektvendimi materializon qasjen e reformës në fushën e drejtësisë penale për të mitur për të realizuar një mundësi trajtimi të të miturve pranë institucioneve apo personave juridikë të licencuar për t'u ofruar atyre shërbime të specializuara sipas nevojave për zhvillim dhe riintegrim kur gjykata e vlerëson të arsyeshme dhe të përshtatshme vendosjen e një mase të tillë sigurimi.

Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur parashikon se ndaj të miturit nuk mund të caktohet një masë sigurimi më e rëndë, nëse i njëjti qëllim mund të realizohet me një masë më të lehtë. Kur kërkohet të caktohet masë sigurimi ndaj një të mituri, prokurori në kërkesë dhe gjykata në vendim mban parasysht dhe arsyeton interesin më të lartë të të miturit, nevojat specifike të tij dhe kërkesën për të mos ndërprerë proceset edukative, të mirërritjes dhe të zhvillimit normal të një të mituri.

Përveç masave të sigurimit të parashikuara në Kodin e Procedurës Penale, ndaj të miturit në konflikt me ligjin mund të vendosen edhe këto masa: a) vendosja e të miturit në mbikëqyrje; b) vendosja e të miturit në një shërbim të specializuar.

Vendosja e të miturit në shërbim të specializuar bëhet kur mbikëqyrja e tij nuk mund të bëhet pranë familjes dhe kur nuk garantohet dot paraqitjes së të miturit, sa herë kërkohet, përpara oficerit të policisë gjyqësore, prokurorit ose gjykatës.

Në rastet kur gjykata vlerëson vendosjen e kësaj mase sigurimi, duhet të përcaktojë edhe institucionin përkatës (shërbimin e specializuar) pranë të cilit do të vendoset i mituri. Kur shërbimi i specializuar nuk mund të ofrohet nga institucionet publike, gjykata mund të caktojë një nga organet e licencuara për ofrimin e këtij shërbimi.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Në përputhje me nenin 26 të ligjit nr. 9000, datë 30.01.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave, Ministri i Drejtësisë është autoriteti i deleguar për propozimin e këtij projektvendimi. Ndaj edhe nisma e propozuar, paraqitet si një iniciativë e ministrit të Drejtësisë për shqyrtim dhe miratim nga Këshilli i Ministrave, në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe në zbatim të nenit 84, pika 3 të ligjit 37/2017 “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur”.

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME *ACQUIS TË BE-SË* (PËR PROJEKTAKET NORMATIVE)

Ky projektvendim nuk lidhet me çështjet e përafrimit të legjislacionit me *acquis communautaire*.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Projektvendimi përcakton rregullat lidhur me mënyrën e organizimit dhe funksionimit, programet dhe financimin e institucionit ose personit juridik të licencuar për zbatimin e masës së sigurimit të vendosjes në shërbim të specializuar për të miturin në konflikt me ligjin.

Projektvendimi është i ndarë në gjashtë krerë dhe i përbërë nga 22 nene.

Kreu I përcakton rregullat e përgjithshme e konkretisht lidhur me objektin e këtij projektvendimi.

Kreu II përcaktohen rregullat e organizimit të shërbimeve të spacializuara. Në rregullat kryesore të organizimit parashikohet se ofruesi i shërbimit duhet të ketë një strukturë të përshtatshme të personelit në përputhje me nevojat e përfituesit të mitur.

Organigrama e ofruesit të shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin paraqet në mënyrë grafike të gjithë pozicionet brenda institucionit ose personit juridik të licencuar që lidhen me funksionimin e shërbimit, si dhe marrëdhëniet e varësisë dhe të mbikëqyrjes administrative.

Kreu III parashikon rregullat mbi funksionimin e shërbimeve të specializuara. Projektvendimi parashikon se ofruesi harton rregullore të brendshme në të cilën detajohet përshkrimi i detyrave të çdo punonjësi. Projektvendimi thekson se qëndrimi në shërbimin e specializuar për të miturit në konflikt me ligjin nuk është vullnetar dhe përfituesi i miturit mund të largohet vetëm në raste kur vendos gjykata. Nëse një përfitues i mituri largohet pa njoftuar nga shërbimi duhet të informohen menjëherë strukturat e policisë, prokuroria dhe gjykata që ka dhënë vendimin për vendosjen e të miturit në shërbimin e specializuar.

Ofruesit e shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin hartojnë dokumentacion të qartë të të drejtave të përfituesit të shërbimit të specializuar. Këto të drejta duhet të jenë të shkruara në gjuhë të qartë e të lehtë për t'u kuptuar. Të drejtat duhet të përfshijnë minimalisht të drejtën për t'u trajtuar në përputhje me interesin më të lartë të fëmijës, me respekt dhe dinjitet, të drejtën për t'u dëgjuar dhe shprehur mendimet, të drejtën për t'u ankuar pa patur frikën e pasojave negative.

Nevojat e të miturit në konflikt me ligjin që vendoset në shërbimin e specializuar vlerësohen nga një ekip multidisiplinar, të cilët punojnë së bashku për të trajtuar rastin në përputhje me moshën dhe nevojat, me qëllim hartimin e planit individual të mbikëqyrjes. Për çdo përfitues të mitur caktohet një punonjës social, i cili menaxhon rastin. Menaxheri i rastit udhëheq procesin e vlerësimit të nevojave të përfituesit, hartimin e planit të mbikëqyrjes dhe zbatimin e tij. Ai takohet rregullisht me përfituesin e mitur për të diskutuar progresin e përgjithshëm në arritjen e qëllimeve individuale dhe planit të mbikëqyrjes. Ai ndihmon përfituesin e mitur duke hartuar planin e mbikëqyrjes. Plani i mbikëqyrjes hartohet pas vlerësimit të nevojave dhe përfshin masat afatmesme dhe afatgjata të nevojave të identifikuara për përfituesin e mitur në konflikt me ligjin.

Ofruesi i shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin siguron një procedurë legjitime dhe funksionale për ankimet. Përfituesi, prindërit ose personi i afërt i të miturit mund të ankohet rreth çdo aspekti të jetesës në këtë shërbim, si dhe për shërbimet që ka marrë ose jo.

Ofruesi i shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin i kërkon përfituesit të mitur, prindërve apo personit të afërt të të miturit të plotësojnë në mënyrë anonime formularin e vlerësimit të shërbimit. Në formular ata vlerësojnë shërbimet e ofruara, në mënyrë që shërbimet të përmirësohen sipas nevojave. Formulari plotësohet çdo tre muaj ose dhe më shpesh, në rastet kur janë ndërmarrë veprime për të trajtuar ankesat, opinionet dhe sugjerimet ndaj shërbimeve të ofruara.

Projektvendimi parashikon se ofruesit e shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin bëjnë çdo përpjekje për të bashkëpunuar me strukturat dhe shërbimet e tjera, duke siguruar ndjekjen e ecurisë dhe plotësimin e nevojave të përfituesit dhe shoqërizimin e tyre.

Në rastet kur ofruesi i shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin nuk është më i aftë të vijojë veprimtarinë, drejtuesi informon menjëherë ministrinë përgjegjëse për çështjet sociale për të siguruar një ofrim të pandërprerë të shërbimit për të miturin.

Kreu IV përcakton rregulla mbi administrimin e të dhënave. Projektvendimi parashikon rregulla në lidhje me administrimin e dosjeve individuale të të miturve si dhe me procedurat e ankimit të tyre.

Kreu V parashikon rregulla mbi financimin e shërbimeve të specializuara. Ofruesi i shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin mund të financohet nga a) nga buxheti i shtetit, b) të ardhurat nga donatorët vendas a të huaj dhe c) të ardhura të tjera të ligjshme.

Të gjitha donacionet ose të ardhurat e tjera të ligjshme që i vijnë ofruesit të shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin, përdoren sipas rregullave dhe procedurave të përcaktuara në legjislacionin në fuqi për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë.

Kreu VI i projektvendimit parashikon rregulla të fundit zbatimin e projektvendimit si dhe hyrjen në fuqi.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E AKTIT

Ngarkohen njësitë e vetëqeverisjes vendore, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministria e Drejtësisë për zbatimin e këtij vendimi.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QE KANE KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Projektakti është hartuar nga Ministria Drejtësisë, në bashkëpunim me ekspertë të UNICEF dhe TLAS “Shërbimi Ligjor Falas, Tiranë”. Projektakti i është nënshtruar një procesi konsultimi paraprak me institucionet ligjzbatuese dhe shoqërinë civile. Projektakti ka qenë objekt diskutimi i tryezës së rumbullakët të zhvilluar nga Ministria e Drejtësisë në bashkëpunim me UNICEF dhe TLAS të organizuar në datën 8 Maj 2018, në Tiranë, me temë “*Për konsultimin e projekteve nënligjore të Kodit të Drejtësisë Penale për të Mitur*”.

Në zbatim të ligjit nr. 146/2014 “Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik”, projektvendimi është shpallur në Regjistrin Publik për Njoftimet dhe Konsultimet Publike. Nga verifikimi kryer, nuk rezulton të ketë komente në këtë regjistër për këtë projekt akt.

Projektakti është përcjellë për mendim pranë MSHMS, MFE, MASR, MB, Prokurorisë së Përgjithshme dhe Agjencisë së Prokurimit Publik. Pas bashkërendimit me këto institucione, projektakti është përcjellë në Këshill të Ministrave për miratim, kur Sekretari i Përgjithshëm i Këshillit të Ministrave e ka kthyer projektvendimin për ripunim.

Ministria e Drejtësisë ka hartuar në tërësi projektvendimin duke e paraqitur atë në përmbajtjen e përmbledhur si më sipër.

Projektakti i dërgohet për mendim Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Agjencisë për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore, Agjencisë së Prokurimit Publik, Këshillit të Lartë Gjyqësor, Prokurorisë së Përgjithshme.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Në zbatim të ligjit nr. 121/2016 “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë”, shërbimet e specializuara janë shërbimet e ofruara nga profesionistë të profilizuar në specialitete të ndryshme. Këto shërbime ofrohen në nivel qarku/rajonal dhe bashkie ndër të tjera, edhe për fëmijët në konflikt me ligjin, siç janë në rastin konkret të miturit ndaj të cilëve është vendosur një masë sigurimi si të mitur në konflikt me ligjin (kur dyshohet se kanë kryer një vepër penale).

Relacion shpjegues për projektvendimin “Për miratimin e rregullave për mënyrën e organizimit dhe funksionimit, programet dhe financimin e shërbimit të specializuar për të miturit në konflikt me ligjin”

Shërbimet shoqërore të specializuara janë pjesë e shërbimeve të kujdesit shoqëror në institucionet e vetëqeverisjes vendore ku strukturat e kujdesit shoqërore janë pjesë e detyrueshme e organikës së këtyre njësive. Rrjedhimisht, duke qenë se çdo njësi e vetëqeverisjes vendore ka tashmë të ngritur strukturat e shërbimeve shoqërore, ofrimi i këtyre shërbimeve nuk krijon kosto shtesë për të miturit ndaj të cilëve është caktuar një masë sigurimi nga gjykata.

Në rastet kur institucionet e vetëqeverisjes vendore nuk e ofrojnë dot shërbimin e specializuar, mund të kontraktojnë subjekte të licencuar për ofrimin e shërbimeve shoqërore, brenda buxhetit të miratuar për financimin e shërbimeve të kujdesit shoqëror, në institucionet e vetëqeverisjes vendore.

MINISTRI I DREJTËSISË

ULSI MANJA